

mentlig kan sættes til 1,200—1,500 Kr., medens man tidligere har kunnet tage disse Penge i anden Prioritet.

At Staten satte Penge i anden Prioritet vilde være en meget mere rationel Maade at fremme Boligsagen paa end at yde Laan paa den Maade, her er foreslaaet. Og, som sagt, hvorfor ikke ligestille Arbejderne i Byerne med dem, der ønsker Husmandsbrug — disse kan jo faa et Laan paa indtil $\frac{9}{10}$ af Laaneværdien —, paa den Maade, at Staten for Arbejderboligernes Vedkommende tager den vanskelige anden Prioritet op til $\frac{9}{10}$ af Laaneværdien? Jeg synes ikke, at det Forslag i Virkeligheden kan forskrække nogen. Man opnaar ved den billigere Rente af anden Prioritet at etablere virkelig billige Boliger, og man opnaar, at Statslaanene vil kunne spænde over et langt større Omraade end nu, efter min Mening over mere end det dobbelte Omraade af, hvad Tilfældet er nu. Det vil kunne faa nogen Betydning med Hensyn til Reguleringen af Huslejen, men at give 400,000 Kr. i temmelig store første Prioriteter forslaar ikke meget, det er næsten som en Draabe i Havet. Jeg mener, at denne Sum, 400,000 Kr., bør forhøjes, og hvis man samtidig sætter Pengene i anden Prioritet, vil man virkelig opnaa at udrette noget i denne Sag, men uden det bliver det neppe til meget. Risikoen for Staten kan ikke være stor, naar Staten samtidig ved Hjælp af en kompetent Medvirkning sørger for, at Ejendommene er velbeholdende, velindrettede, økonomisk byggede o. s. v. I det hele vil jeg i denne Forbindelse sige, at Aminationen i ganske anden Grad, end Tilfældet hidtil har været, maa tage saadanne Hensyn, naar Staten skal laane disse Penge ud, og ganske særlig vil det, naar Staten laaner i anden Prioritet, være en god Fremgangsmaade til at sikre Statens Penge. For øvrigt vil jeg gøre opmærksom paa, at det ikke er noget nyt, at Staten udlaaner Penge i anden Prioritet. I Lov af 1911 om Udlaan af Stats-Laanefonden til Udstykning af større Landejendomme bestemmes det i § 4, at Laan kan ydes i anden Prioritet næst efter et Kreditforenings- eller Kreditkasselaan eller Laan, der er givet efter Regler for Udlaan af umyndiges Midler. Saa vidt jeg ved, er saadanne sekundære Laan givne, dog indenfor en Laaneværdi af i alt 90 pCt. Dernæst kunde de Midler, som Staten saaledes stiller til Raadighed — det er kun en Tanke, jeg her vil fremføre —, passende henlægges i en saakaldt Boligfond, som Tilfældet er i Østerrig, hvor man paa en meget storstilet Maade er gaaet noget nær den Vej, jeg

har antydnet her. Den østerrigske Stat har oprettet en saakaldt Boligfond ved et Tilskud paa 25 Mill. Kr., og jeg haaber, at det kommende Udvalg vil gøre sig bekendt med den efter min Mening udmærkede Maade, hvorpaa man dernede har ordnet sig i denne Sag. Laanene kunde saa gives enten af denne Boligfond imod sekundær Prioritet eller ved, at Fonden ydede Garanti. Samtidig maatte der naturligvis i Loven træffes helt andre Bestemmelser med Hensyn til Byggeforeningernes Organisation; de maa helst være organiserede efter Andelsprincippet. Der maa tages Bestemmelse om, hvorledes Overskuddet — det vil sige Værdistigningen; andet Overskud kan der vel ikke være Tale om — skal anvendes. Jeg kunde tænke mig, at en vis Procent af Værdistigningen indgik i Boligfonden, som Staten altsaa administrerer, medens Resten anvendtes af Byggeforeningerne til de Formaal, jeg nævnte før. I øvrigt vil jeg gerne endnu tilføje, at jeg ogsaa kunde tænke mig, at Staten ydede Laan ikke alene til en spredt Bebyggelse, men ogsaa til Arbejderboliger, der indrettes i store Etagehuse. Man har her i København allerede bygget flere saakaldte Andelshuse, hvor de mange slutter sig sammen for at bygge Huse med gode og sunde Lejligheder. Det er jo ogsaa billige Boliger, man paa den Maade søger at tilvejebringe.

Jeg vil altsaa bede den højtærede Finansminister om paa ny at tage disse Tanker under Overvejelse, og jeg henstiller ligeledes til det kommende Udvalg at overveje dem. Jeg ved vel, at det offentlige, Stat og Kommune, bedst vil være i Stand til ved en direkte Indgriben at løse dette, man kan vel sige, store sociale Spørgsmaal, men det er dog af den allerstørste Betydning, at vi nu fra Statens Side medvirker til, at Folk kan komme til at bo saa sundt og godt og billigt som muligt. Vi interesserer os ganske naturligt paa saa mange andre Omraader for de daarligst stillede i vort Samfund. Her er et Omraade, hvor vi virkelig nøje maa overveje, om vi ikke skal slaa ind paa en anden Vej, hvis det skal lykkes os at faa noget godt ud af Sagen. Saa længe det offentlige ikke griber direkte ind her, vil man dog, hvis Rigsdagen vil ind paa den Vej, jeg her har omtalt, derved kunne yde betydningsfulde Bidrag til Boligsagens Fremme. Jeg synes, at det er rimeligt nu, da vi har saa mange gode Erfaringer, at handle efter dem; hvis vi ikke gør det, er jeg bange for, at det vil vedblive at gaa paa bedste Beskub med denne Sag, som